

HET ENCOD BULLETIN OVER DRUGSBELEID IN EUROPA

NR. 17. MEI 2006

DRUGS EN DEMOCRATIE

Om het drugsbeleid in Europa te veranderen zijn politieke initiatieven nodig. Volgens de regels van de representatieve democratie, moeten deze veranderingen worden voorgesteld en goedgekeurd in de parlementen, en vervolgens door de regeringen worden uitgevoerd. Dat betekent dat de mensen die een eind willen maken aan de oorlog tegen drugs een manier moeten vinden om politici te beïnvloeden, opdat zij zich actief gaan inzetten voor een verstandigere aanpak. Met het oog op de enorme fiasco's die het huidige drugsbeleid veroorzaakt zou dat niet te moeilijk moeten zijn. Maar helaas, stigmatisering is een effectief wapen. Slechts weinig politici wensen bekend te staan als voorstander van een 'zachte' aanpak van drugs, aangezien ze vrezen dat dit hen stemmen zal kosten. Dus geven ze er de voorkeur aan hun mond te houden, en blijft de oorlog tegen drugs onverminderd voortwoeden.

Het gebrek aan een serieus politiek debat over drugs zorgt ervoor dat de meeste mensen nooit over dit onderwerp nadenken, en hun mening simpelweg baseren op onwetendheid en angst. Zij associeren drugproblemen met de middelen zelf, en beseffen niet dat een groot deel, misschien zelfs het leeuwendeel van deze problemen veroorzaakt wordt door het feit dat drugs verboden zijn. Ze geloven dat het verbod op drugs de enige manier is om deze problemen te vermijden en beschouwen diegenen die zich vragen stellen bij de bestaande status quo als extremisten.

Ondertussen vinden er levendige debatten plaats over hoe drugsbeleid verbeterd zou kunnen worden op conferenties over de gehele wereld en op het Internet. Ambtenaren, experts en lobbyisten van verschillende achtergronden ontmoeten elkaar in afwisselende samenstellingen, wisselen ervaringen en meningen uit en trachten, in het beste geval, enige vorm van overeenstemming te bereiken. Maar zolang dit debat niet de parlementen bereikt, heeft niets dat daarin wordt gezegd enige concrete impact op de richting van het toekomstig drugsbeleid.

Zelfs al wordt het debat uiteindelijk door parlementairen gevoerd, en leidt dit tot besluiten die de fundamentele principes van de oorlog tegen drugs ondermijnen, dan nog vinden regeringen altijd een manier om deze besluiten te negeren. Sinds 2000 zijn drie moties aangenomen in het Nederlandse parlement die vragen om een experiment met de gecontroleerde legalisering van de verbouw van cannabis voor commerciële en recreatieve doeleinden (momenteel een illegale industrie met een omzet van tussen de 1 en 4 miljard EURO/jaar). Toch weigert de regering dit mandaat uit te voeren, met het argument dat dit het land van de rest van Europa zou isoleren.

In december 2004 zijn vervolgens in het Europees Parlement aanbevelingen aangenomen die pleiten voor een fundamentele koerswijziging in het drugsbeleid van de EU. Een van die aanbevelingen ging over het toelaten van experimenten zoals die waar in Nederland om gevraagd wordt. En zie, nu is het antwoord (van de Europese Commissie) dat deze aanbevelingen niet kunnen worden overgenomen omdat de EU-lidstaten autonoom zijn in hun drugsbeleid.

Zonder directe politieke druk zullen autoriteiten altijd in staat zijn om de democratische regels op hun eigen manier te interpreteren, waarmee ze voorkomen dat ze serieuze keuzes moeten maken in hun drugsbeleid. Het drugsvraagstuk is symbolisch voor het feit dat we in een soort half-democratie leven, waarin het erg moeilijk is voor burgers om een actieve rol te spelen in het besluitvormingsproces, die meer voorstelt dan de stembusgang eens in de 4 of 5 jaar, in de hoop dat de mensen die verkozen worden zo goed mogelijk zullen zoeken naar de beste oplossingen voor de problemen van de samenleving.

Wie zijn dan de burgers die politieke initiatieven kunnen nemen om het verbod op drugs te stoppen?

De grootste belanghebbenden, de consumenten van illegale drugs, zijn veelal verzwakt door interne verdeeldheid ("mijn drug is beter dan de jouwe"), door de hoeveelheid dagelijkse problemen, of - misschien – juist door het gebrek daaraan. Vele consumenten van drugs in Europa ondervinden geen grote problemen om de door hen gewenste producten op de zwarte markt te vinden. Er zijn echter ook grote nadelen aan deze situatie, en als consumenten daarvan verlost willen raken, moeten ze zich verenigen en voor hun rechten opkomen.

De professionele drughulpverleners, zij die elke dag naar oplossingen moeten zoeken voor het verschijnsel 'sociale uitsluiting', maar ook de experts die het drugsvraagstuk van een afstand bekijken, zouden genoeg redenen moeten hebben om de bestaande status quo aan te kaarten. Door hun afhankelijkheid van subsidies die van boven komen zijn ze van nature voorzichtig met kritiek. Echter, in het drugsvraagstuk zijn er grenzen aan de diplomatie: men kan niet bezig blijven met het opjagen van muizen als er een olifant in de kamer staat: het verbod op drugs.

Ondernemers die in de grijze zone werkzaam zijn die gecreëerd is door de decriminalisering van bepaalde middelen (vooral cannabis) zijn een derde groep die zal profiteren van het einde aan de drugsoorlog. Net als in het geval van de consumenten zijn velen van hen met de huidige situatie meegegroeid en voelen geen onmiddellijke noodzaak om deze te veranderen. Echter, zoals we in Nederland hebben gezien geeft een grijze zone geen garanties voor de toekomst. De lange termijn perspectieven van de sector kunnen alleen verzekerd worden door enige vorm van wettelijke regulering.

Tenslotte zijn er de activisten. Zij zijn een bedreigde soort, aangezien het onmogelijk lijkt om bijna op vrijwillige basis te blijven werken aan de goede zaak voor een lange tijd. Politiek activisme, zo lijkt het, blijft het domein van jonge idealisten en van hen die reeds een stabiel inkomen hebben en tijd en energie willen besteden aan het bestrijden van iets waarvan zij in hun leven het onrechtvaardige hebben leren inzien.

Zelfs met een kleine infrastructuur tracht ENCOD de gezamenlijke krachten van de vertegenwoordigers uit deze vier categorieën te verenigen in politieke initiatieven. Het gebrek aan financiële stabiliteit moet worden gecompenseerd met veel idealisme. Soms raakt dat idealisme oververhit, zoals het initiatief van enkele ENCOD leden (ondergetekende inclus) in april om een nieuwe politieke partij op te richten met de legalisering van cannabis als belangrijkste doelstelling. Dat initiatief raakte voorlopig niet veel verder dan een provocerende gedachte, maar dat is tenminste iets.

Voor dit moment zal onze rol beperkt blijven tot het geven van signalen: in een conferentie over Europees drugsbeleid in het Europees Parlement in de herfst van 2006, in de dialoog met de EU autoriteiten die in januari 2007 van start zou moeten gaan en in de mobilisering van acties gericht op de VN-top in Wenen 2008. Ondertussen raakt de Freedom to farm campagne met behulp van alle ENCOD leden steeds verder bekend bij het Europees publiek.

Al deze zaken zullen besproken worden tijdens de komende Algemene Vergadering van ENCOD die van 23 tot 25 juni in Antwerpen zal worden gehouden. Gelieve mij te contacteren indien U deze vergadering wilt bijwonen.

Door: Joep Oomen